

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Jany Cisárovej a JUDr. Milana Deáka, v právnej veci žalobkyne **U.**, so sídlom v K., zastúpenej JUDr. J. K., advokátom so sídlom v K., proti žalovanej **Slovenskej republike - Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, **o zaplatenie 109 064,29 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 31C 8/2009, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 29. júna 2010 sp. zn. 6Co 98/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice II (súd prvého stupňa) rozsudkom (druhý v poradí) zo 14. januára 2010 č. k. 31C 8/2009-87 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 105 340,84 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobu o zaplatenie 3 723,45 € zamietol. Žalovanej zároveň uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania vo výške 3 230,06 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku na účet právneho zástupcu žalobkyne. Vykonaným dokazovaním

mal súd prvého stupňa za preukázané, že na základe návrhu navrhovateľov Ing. I. G., Ing. V. H. a Ing. L. S. bola uznesením Okresného súdu Košice II z 21. mája 2003 č. k. 12 C/1121/2000-324, v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach z 11. februára 2004 č. k. 15 Co /60/2003-400, uložená povinnosť odporcovi V. zložiť do úschovy Okresného súdu Košice II sumu 45 600 570 Sk do troch dní od doručenia uznesenia. Na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 31. augusta 2005 č. k. 2 MCdo 5/2005 vyššie uvedené uznesenia zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie. Dôvodom bola skutočnosť, že súdy nariadili predbežné opatrenie bez toho, aby bola dostatočne osvedčená reálna obava z ohrozenia výkonu súdneho rozhodnutia a zároveň týmto predbežným opatrením boli zbytočne uložené finančné prostriedky žalovaného na účet súdu, pričom tieto nemohol používať pri svojej podnikateľskej činnosti, čím došlo k neprimeranému zásahu do jeho vlastníckych práv zrejme na dlhší čas. Následným uznesením Okresného súdu Košice II č. k. 12 C/1121/2000-472 bol návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietnutý. Suma zložená 29. marca 2004 odporcom V. vo výške 45 600 570 Sk do súdnej úschovy bola 12. septembra 2006 vrátená z depozitného účtu Okresného súdu Košice II odporcovi S.. Ďalej mal súd prvého stupňa za preukázané, že 9. novembra 2006 bola medzi S. ako postupcom a Ing. V. H. a Ing. L. S. ako postupníkmi uzatvorená zmluva o bezodplatnom postúpení pohľadávky vo výške 3 285 671 Sk, ktorá vznikla postupcovi titulom náhrady škody, konkrétne ušlého zisku zo sumy 45 600 570 Sk za obdobie od 29. marca 2004 do 12. septembra 2006. Uvedená pohľadávka bola následne zmluvou o postúpení pohľadávky z 23. februára 2007 v celom rozsahu aj s príslušenstvom a právami s ňou spojenými postúpená Ing. V. H. a Ing. L. S. žalobkyni. Podľa potvrdenia P. jej klient S. nepretržite ukladal finančné prostriedky v období medzi 29. marcom 2004 a 12. septembrom 2006, a to formou zriaďovania nadlimitných termínovaných vkladov. Pokiaľ by v uvedenom období zvýšil sumu ukladajú formou úložiek oproti sume skutočne uloženej, dosiahol by aj z takto zvýšenej sumy úrokový výnos najmenej vo výške uvedenej v potvrdení (v rozpätí od 1,82 až po 4,65 % za jednotlivé mesiace rokov 2004 až 2006). Súd prvého stupňa právne vec posudzoval podľa zákona č. 58/1969 Zb. a výšku škody, ktorá bola spôsobená právnomu predchodcovi žalobkyne nezákonným rozhodnutím - uznesením Okresného súdu Košice II č. k. 12 C/1121/2000-324, vyčíslil sumou 105 340,84 €. Podľa súdu prvého stupňa táto škoda vznikla v dôsledku tej skutočnosti, že v čase súdnej úschovy v období od 29. marca 2004 do 12. septembra 2006 nemohol právny predchodca žalobkyne disponovať sumou 45 600 570 Sk, a to v dôsledku nezákonného rozhodnutia súdu. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol,

nakoľko výška úrokových výnosov podľa úrokov vyplývajúcich z potvrdenia P. za obdobie od 29. marca 2004 do 12. septembra 2006 bola žalobcom vyčíslená nesprávne. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 3 O.s.p.

Doplňacím rozsudkom z 8. marca 2010 č. k. 31 C/8/2009-107 súd prvého stupňa uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 9 % úrok z omeškania ročne zo sumy 105 340,84 € od 6. septembra 2007 a žalobu o zaplatenie 9 % úroku z omeškania zo sumy 3 723,45 € od 6. septembra 2007 do zaplatenia zamietol. Na odôvodnenie súd prvého stupňa uviedol, že žiadosť žalobkyne o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody bola Ministerstvu spravodlivosti doručená 5. marca 2007. Uvedeným dňom začala plynúť 6 mesačná lehota na uhradenie uplatneného nároku a uplynula 5. septembra 2007. Keďže nárok žalobkyne nebol v tejto lehote uspokojený, žalovaná sa dostala do omeškania nasledujúcim dňom, t. j. 6. septembra 2007. Súd preto v zmysle § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka priznal žalobkyni od tohto dňa aj úroky z omeškania vo výške 9 % ročne z celej dlžnej sumy 105 340,84 € a v prevyšujúcej časti o zaplatenie úroku z omeškania zo sumy 3 723,45 € za obdobie od 6. septembra 2007 do zaplatenia zamietol.

Krajský súd v Košiciach (odvolací súd) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 29. júna 2010 sp. zn. 6 Co/98/2010 rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s doplňacím rozsudkom v napadnutých vyhovujúcich výrokoch zmenil tak, že žalobu zamietol a účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Odvolací súd za základ svojho rozhodnutia vzal § 77 ods. 3 O.s.p., ktoré podľa jeho názoru vylučuje zodpovednosť štátu za škodu vzniknutú predbežným opatrením. Toto zákonné ustanovenie predstavuje zvláštnu hmotnoprávnu skutkovú podstatu náhradu škody, ktorá bola spôsobená predbežným opatrením, ak predbežné opatrenie zaniklo alebo bolo zrušené z iného dôvodu než preto, že sa návrhu vo veci samej vyhovelo alebo preto, že právo navrhovateľa bolo uspokojené. Zodpovedným subjektom je navrhovateľ, a to bez ohľadu na zavinenie. Navrhovateľ je povinný nahradiť ujmy nielen odporcovi, ale každému, komu predbežným opatrením vznikli. Odvolací súd zdôraznil, že ak sa môže poškodený domáhať náhrady ujmy od navrhovateľa predbežného opatrenia podľa § 77 ods. 3 O.s.p., nemôže sa z toho istého dôvodu domáhať náhrady škody od štátu podľa zákona č. 58/1969 Zb. Keďže v predmetnej veci predbežné opatrenie nezaniklo ani nebolo zrušené preto, že sa návrhu vo veci samej vyhovelo alebo že právo navrhovateľa bolo uspokojené, zodpovednými za škodu, ktorá vznikla nariadeným predbežným opatrením V. sú navrhovatelia tohto predbežného opatrenia - Ing. I. G., Ing. V. H. a Ing. L. S. a zodpovednosť

žalovanej je z tohto dôvodu vylúčená. Nie je teda podstatné to, že uznesenie o nariadení predbežného opatrenia bolo zrušené ako nezákonné, ale to, že k jeho zrušeniu došlo z iného dôvodu než preto, že návrhu vo veci samej bolo vyhovené alebo preto, že právo navrhovateľa bolo uspokojené. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd uzavrel, že v spore nie je daná pasívna legitímácia žalovanej a ani aktívna legitímácia žalobcu, pretože mu bola postúpená neexistujúca pohľadávka. Z týchto dôvodov odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo vyhovujúcich výrokoch tak, že žalobu o zaplatenie 105 340,84 € s 9 % úrokom z omeškania ročne od 6. septembra 2007 zamietol. O trovách celého konania rozhodol v zmysle § 224 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Žiadala v ňom, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdí a zaviazne žalovanú na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania. Dovolanie odôvodnila tým, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Žalobkyňa nesúhlasila s názorom odvolacieho súdu, že sa nemožno dovolávať zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným uznesením súdu o predbežnom opatrení pokiaľ podľa § 77 ods. 3 O.s.p. nezaniklo niektorým z dôvodov v ňom uvedených a preto povinnosť náhrady škody patrí navrhovateľovi predbežného opatrenia a nie štátu. Namietala, že podľa zákona č. 58/1969 Zb. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v konaní pred súdom, pričom takejto zodpovednosti sa nemožno zbaviť. Podľa žalobkyne treba toto ustanovenie vykladať tak, že pokiaľ sú splnené podmienky vzniku zodpovednosti štátu tento sa jej nemôže zbaviť a je tiež povinný plniť finančné záväzky späté s jej existenciou za každých okolností. Poukazovala na to, že pokiaľ sú splnené podmienky vzniku zodpovednosti štátu, zákon č. 58/1969 Zb. neuvádza žiadne dôvody legislatívnej alebo faktickej povahy, na základe ktorých by k uplatneniu takejto zodpovednosti nemalo dôjsť, takže v tomto smere má absolútnu povahu. Podľa žalobkyne rovnaký prístup ako zákonodarca sleduje aj ústavodarca, pretože základné právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky patrí každému vo vzťahu k tomu orgánu štátu, ktorý takéto rozhodnutie vydal. Keďže uplatňovanie režimu objektívnej zodpovednosti štátu podľa zákona č. 58/1969 Zb. nepozná výnimky, § 77 ods. 3 O.s.p. je potrebné vykladať tak, že ak sú splnené zákonné podmienky zodpovednosti štátu za nezákonné rozhodnutie jeho orgánu takáto zodpovednosť sa musí uplatniť bez ohľadu na povahu konania pred súdom, povahu prijatého rozhodnutia (ktoré bolo uznané za nezákonné) a povahu navrhovateľa, ktorý prijatie takéhoto nezákonného rozhodnutia inicioval.

Žalovaná vo svojom písomnom vyjadrení navrhla dovolanie žalobkyne zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods.2 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods.1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 241 ods.1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods.1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods.1 O.s.p.).

Z ustanovenia § 242 ods.1 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom vrátane jeho obsahového vymedzenia; obligatórne sa zaoberá len vadami konania vymedzenými v § 237 O.s.p. a inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie. Tieto vady konania neboli dovolateľkou namietané a ani zo spisu nevyplývajú, preto sa dovolací súd v ďalšom zaoberal len dovolacím dôvodom, ktorý žalobkyňa uplatnila.

Žalobkyňa namieta, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci [dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c) O.s.p.].

Dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. môže spočívať v tom, že súd posúdi prejednávanú vec podľa nesprávneho právneho predpisu alebo si použitý právny predpis nesprávne vyloží.

O takýto prípad v prejednáwanej veci nejde.

Dovolateľ nesúhlasí s názorom odvolacieho súdu, pretože použitý právny predpis (§ 77 ods. 3 O.s.p.) vyložil „izolovane“ a bez toho, aby to vykonal ústavne súladným spôsobom, ktorý bol vo veci nevyhnutný v dôsledku existencie základného práva podľa čl. 46 ods.3 Ústavy Slovenskej republiky o ktoré v konaní pred ním išlo. Nesúhlasil s takým výkladom § 77 ods. 3 O.s.p. podľa ktorého sa nemožno dovolávať zodpovednosti štátu za

škodu spôsobenú nezákonným uznesením súdu o predbežnom opatrení pokiaľ nezaniklo niektorým z dôvodov v ňom uvedených.

Predmet konania v prejednávanej veci bol vymedzený tvrdením v žalobe a formuláciou petitu tak, že žalobca sa stal oprávnenou osobou na uplatnenie nároku na základe zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej 23. februára 2007, uplatňuje svoj nárok na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom proti žalovanej, v ktorej tvrdí, že na základe spoločného návrhu Ing. L. S., Ing. V. H. a Ing. I. G. Okresný súd Košice II uznesením č. k. 12 C/1121/00-324 z 21. mája 2003 nariadil predbežné opatrenie, ktorým spoločnosť L. (právny predchodca S. a tiež V.) zaviazal zložiť do úschovy súdu 45 600 570,- Sk, a to do troch dní od doručenia. Krajský súd Košice uznesením sp. zn.15 Co/160/03 z 11. februára 2004 vyššie uvedené uznesenie potvrdil a L. dňa 29. marca 2004 zložil na príslušný depozitný účet Okresného súdu Košice II sumu 45 600 570,- Sk. Na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky boli uznesenie Okresného súdu Košice II sp. zn. 12 C/1121/00 z 21. mája 2003 v spojení s uznesením Krajského súdu Košice sp. zn. 15 Co/160/03 z 11. februára 2004 rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 MCdo/5/2005 z 31. augusta 2005 zrušené a vec bola vrátená Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil vo svojom rozhodnutí právny názor, že Okresný súd Košice II a Krajský súd Košice nariadili predbežné opatrenie, resp. ho potvrdil bez toho, aby bola dostatočne osvedčená reálna obava z ohozenia výkonu rozhodnutia, a zároveň uviedol že „*nariadeným predbežným opatrením boli zbytočne uložené značné prostriedky na účet súdu, pričom tieto nemohol používať pri svojej podnikateľskej činnosti, čím by došlo k neprimeranému zásahu do jeho vlastníckych práv, zrejme na dlhší čas, čo nemôže ísť na jeho ťarchu*“. Následne Okresný súd Košice II uznesením sp. zn.12 C/1121/00 z 14. decembra 2005 návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol a zloženú sumu vrátil Slovenskému investičnému družstvu z úschovy 12. septembra 2006 z dôvodu, že pominul dôvod, pre ktorý boli peniaze do úschovy vložené. Za nezákonné označil rozhodnutie-uznesenie Okresného súdu Košice II sp. zn. 12 C/1121/00-324 z 21. mája 2003 o nariadení predbežného opatrenia pre rozpor so zákonom § 74 ods.1, § 102 O.s.p z dôvodu nesplnenia podmienok pre jeho nariadenie. Škoda spôsobená týmto rozhodnutím podľa tvrdení v žalobe spočívala v ušlom zisku (úroku a výnose) zo sumy 45 600 570,- Sk za obdobie od 29. marca 2004 do 12. septembra 2006 a to za neukladanie finančných

prostriedkov na nadlimitné termínované vklady a je následom nezákonného rozhodnutia, čím vzťah príčinnej svislosti je daný.

V konaní pred súdmi nižšieho stupňa skutkový stav tak ho zistil súd prvého stupňa sporný nebol, v okolnostiach prípadu išlo o posúdenie predpokladov vzniku nároku na náhradu škody, teda či sú splnené podmienky vzniku zodpovednosti štátu zákonom č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, a to nezákonné rozhodnutie, vznik škody, príčinná súvislosť medzi vydaním nezákonného rozhodnutia a vznikom škody alebo nie. Súd prvého stupňa uznal, že podmienky zodpovednosti žalovanej boli naplnené, odvolací súd na rozdiel od názoru súdu prvého stupňa napriek tomu, že uznal protiprávnosť predbežného opatrenia, však konštatoval, že zároveň ide o prípad prípad zrušenia predbežného opatrenia v zmysle § 77 ods.3 O.s.p. lebo predbežné opatrenie nezaniklo ani nebolo zrušené preto, že sa návrhu vo veci samej vyhovel alebo, že právo navrhovateľa bolo uspokojené, a teda zodpovednými za škodu, ktorá vznikla nariadeným predbežným opatrením odporcovi – V. sú navrhovatelia tohto predbežného opatrenia a zodpovednosť žalovanej je z tohoto dôvodu vylúčená, pričom nie je podstatné to, že uznesenie o nariadení predbežného opatrenia bolo zrušené ako nezákonné, ale podstatné je to, že k jeho zrušeniu došlo z iného dôvodu než preto, že návrhu vo veci samej bolo vyhovené alebo preto, že právo navrhovateľa bolo uspokojené. Vzhľadom k uvedenému konštatoval, že nie je daná pasívna legitímácia žalovanej a nie je daná ani aktívna legitímácia žalobcu, pretože mu bola postúpená neexistujúca pohľadávka, pretože Slovenské investičné družstvo (ide o zmenu obchodného mena V. na L. a neskôr na S.) nemal pohľadávku voči štátu titulom jeho zodpovednosti za škodu podľa zákona č.58/1969 Zb. (túto mal voči navrhovateľom predbežného opatrenia podľa § 77 ods. 3 O.s.p.) preto ju ani nemohol postúpiť Ing. V. H. a Ing. L. S. zmluvou z 8. novembra 2006 a títo ju nemohli postúpiť ako neexistujúcu žalobcovi (str. 7 rozsudku).

Podľa § 77 ods.1 O.s.p. v znení účinnom do 28. februára 2007 predbežné opatrenie zanikne, ak a) navrhovateľ nepodal v súdom určenej lehote návrh na začatie konania; b) sa návrhu vo veci samej nevyhovelo; c) sa návrhu vo veci samej vyhovel a uplynulo pätnásť dní od vykonateľnosti rozhodnutia o veci; d) uplynul určený čas, po ktorý malo trvať. Podľa ods. 2 uvedeného ustanovenia predbežné opatrenie súd zruší, ak pominú dôvody, pre ktoré bolo nariadené. Podľa odseku 3 ak predbežné opatrenie zaniklo alebo bolo zrušené z iného dôvodu, než preto, že sa návrhu vo veci samej vyhovel alebo preto, že právo navrhovateľa

bolo uspokojené, navrhovateľ je povinný nahradiť ujmy tomu, komu predbežným opatrením vznikli. Rozhodne o tom na návrh súd, ktorý nariadil predbežné opatrenie.

Aplikácia § 77 ods. 3 O.s.p., podľa ktorého je navrhovateľ povinný nahradiť za stanovených podmienok ujmy, ktoré vznikli iným osobám v súvislosti s predbežným opatrením, zahŕňa nielen otázku náhrady trov konania, ale aj ďalšiu majetkovú ujmu vzniknutú odporcovi navrhovateľa predbežného opatrenia alebo tretím osobám, ktorá sa dodatočne ukáže neopodstatnenou. Vznik takej ujmy neprichádza do úvahy len vtedy, keď nárok, ktorý mal byť predbežným opatrením zabezpečený, bol uznaný dôvodným alebo bol uspokojený. Vo všetkých ostatných prípadoch kedy dochádza k zániku predbežného opatrenia podľa § 77 ods. 1 O.s.p., alebo k jeho zrušeniu podľa § 77 ods. 2 O.s.p., sa preto môžu oprávnené osoby domáhať náhrady škody vzniknutej v spojitosti s jeho nariadením. Nárok vzniká takto priamo z procesu a na základe procesného práva je svojou povahou zvláštnym nárokom procesnej povahy. O tejto povinnosti nerozhoduje súd *ex officio*, ale na návrh. Neuplatňuje sa ako iné nároky na náhradu škody na všeobecnom súde odporcu, ale rozhoduje o ňom ten istý súd, ktorý nariadil predbežné opatrenie a pri rozhodovaní súd postupuje podľa podľa tretej časti Občianskeho súdneho poriadku. Predpoklady na vznik nároku na ujmu, ktorou treba rozumieť predovšetkým majetkovú škodu, ako aj vydanie bezdôvodného obohatenia a tiež za určitých okolností aj nemajetkovú ujmu v prípade, že je vyjadriteľná v peniazoch sú: 1/ vznik ujmy, 2/ príčinná súvislosť medzi touto ujmu a procesnými účinkami predbežného opatrenia pri dobrovoľnom alebo nútenom výkone jeho obsahu, 3/ zánik alebo zrušenie predbežného opatrenia, pričom návrhu vo veci samej sa nevyhovelo alebo právo navrhovateľa nebolo uspokojené mimosúdne. K týmto predpokladom nepatrí zavinenie. Navrhovateľ tu zodpovedá za výsledok. Do úvahy neprichádza liberácia, ani zmiernovacie právo, keďže Občiansky súdny poriadok neuvádza žiadne dôvody na zbavenie sa tejto zodpovednosti. Pokiaľ ide o rozsah škody, hradí sa v zmysle § 442 ods.1 Obč. zákonníka zásadne škoda skutočne objektívne zistiteľná, vyjadriteľná v peniazoch.

Ustanovenie § 77 ods.3 O.s.p. takto reaguje na skutočnosť, že súd nariaďuje predbežné opatrenie na základe navrhovateľom tvrdených a osvedčených skutočností, o ktorých spravidla nevykonáva dokazovanie a ku ktorým nemá odporca možnosť sa vopred vyjadriť.

Zákonná úprava práva na náhradu škody zo zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom je obsiahnutá v zákone č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (zrušený bol 1.7.2004) a v zákone č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov.

Pre posúdenie vzniku tvrdenej zodpovednosti rozhodným je znenie zákon č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo je nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon“), pretože súd o predbežnom opatrení rozhodoval v roku 2003.

Podľa § 1 ods.1 zákona štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie (ďalej len "štátny orgán"). Štát zodpovedá taktiež za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu spoločenskej organizácie vydaným pri plnení úloh štátneho orgánu, ktoré na túto organizáciu prešli.

Podľa § 3 zákona ak nejde o prípady hodné osobitného zreteľa, možno nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím priznať len vtedy, ak účastník využil možnosť podať proti nezákonnému rozhodnutiu odvolanie, rozklad, námietky, odpor alebo sťažnosť.

Podľa § 4 ods. 1 zákona nárok na náhradu škody nemožno uplatniť, dokiaľ právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, pre nezákonnosť nezrušil príslušný orgán. Rozhodnutím tohto orgánu je súd rozhodujúci o náhrade škody viazaný.

Podľa § 4 ods. 2 zákona ako výnimku z ustanovenia odseku 1 možno uplatniť nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím vykonateľným bez ohľadu na jeho právoplatnosť, ak toto rozhodnutie bolo na základe opravného prostriedku (§ 3) zrušené alebo zmenené.

Žalobkyňa v danej veci sa domáha náhrady škody, ktorá jej bola spôsobená (vznikla) predbežným opatrením nariadeným rozhodnutím súdu prvého stupňa a potvrdeným odvolacím súdom. Tieto rozhodnutia boli ako nezákonné zrušené z dôvodu, že boli nariadené, hoci nebola dostatočne osvedčená reálna obava z ohrozenia výkonu súdneho rozhodnutia. Požadované peňažné plnenie, ktorého sa domáha predstavuje ušlý zisk (výnos) zo sumy 45 600 570 Sk za obdobie od 29. marca 2004 do 12. septembra 2006, a to za neukladanie finančných prostriedkov na nadlimitné termínované vklady. Za danej situácie z hľadiska práva na náhradu škody a zodpovednosti v konkurencii s § 77 ods. 3 O.s.p. mohli byť príslušné ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, teda rozhodnutím vydaným v občianskom súdnom konaní, ktoré bolo pre nezákonnosť zrušené príslušným orgánom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky argumentáciu žalobkyne v dovolaní nepovažuje za správnu. Odvolací súd správne poukázal na ustanovenie § 77 ods.3 O.s.p. podľa ktorého zodpovednosť za škodu alebo inú ujmu spôsobenú nariadeným predbežným opatrením nesie ten, kto o jeho nariadenie požiadal, a to bez zreteľa k tomu, či predbežné opatrenie bolo nariadené v súlade so zákonom alebo nie, podstatné je len to, že k jeho zániku, či zrušeniu došlo z iného dôvodu než preto, že návrhu vo veci samej bolo vyhovené alebo preto, že právo navrhovateľa nebolo uspokojené. Zákonná úprava zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím vychádza z predpokladu, že zvláštna úprava obsiahnutá v právnych predpisoch, na ktorých základe bolo nezákonné rozhodnutie vydané, nezakladá na rovnakom alebo i širšom rozsahu zodpovednosť iného subjektu. Znamená to, že štát nenesie zodpovednosť za škodu vzniknutú činnosťou, ktorá je spojená s výkonom štátnej správy, tam, kde príslušný zákon výslovne zodpovednosť za výsledok takejto činnosti pripisuje tomu, kto k nej dal podnet, bez zreteľa k tomu, či výsledok (rozhodnutie) bol dosiahnutý v súlade so zákonom (či išlo o rozhodnutie „správne“) alebo v rozpore s ním (či išlo o rozhodnutie zrušené a teda rozhodnutie „nezákonné“ vo význame, ktorý je tomuto pojmu daný zákon č. 58/1969 Zb.). V prípade uvedenom v § 77 ods. 3 O.s.p. škoda alebo iná ujma vzniká sice ako dôsledok obmedzení založených predbežným opatrením, protiprávnosť (ako jeden z predpokladov zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb.) sa však nespája s „nezákonnosťou“ predbežného opatrenia, ale s tým, či k zániku alebo zrušeniu došlo z iných než § 77 ods. 3 O.s.p. uvedených príčin. V režime zákona č. 58/1969 Zb. tu nejde o to, že sa štát zodpovednosti za škodu zbaví (to by odporovalo § 1 ods. 2 uvedeného zákona), ale o to,

že je vopred zrejmé, že túto zodpovednosť nesie niekto iný – navrhovateľ predbežného opatrenia. Predmetnou otázkou sa podrobne zaoberal Najvyšší súd Českej republiky, ktorý v rozsudku sp. zn. 29 Cdo 3137/2007 z 23. septembra 2008 výslovne ustálil : „ Za škodu alebo jinou ujmu způsobenou předběžným opatřením, které bylo zrušeno z jiného důvodu než proto, že návrhu vo věci samé bylo vyhověno, nebo proto, že právo navrhovatele bylo uspokojeno, odpovídá navrhovatel předběžného opatření, i když předběžné opatření bylo zmeneno nebo zrušeno odvolacím soudem odpovědnost státu za škodu způsobenou předběžným opatřením podle zákona č. 82/1998 Sb. v znení pozdějších predpisov je vyloučena. To platí i tehdy, jestliže odvolací soud změnil předběžné opatření tak, že návrh na jeho narízení odmítl.“ Dovolací súd sa plne s citovaným stanoviskom stotožňuje a považuje ho za plne aplikovateľné aj v prejednávanej veci.

Za škodu alebo inú ujmu spôsobenú predbežným opatrením, ktoré bolo zrušené z iného dôvodu, než preto, že sa návrhu vo veci samej vyhovel alebo preto, že právo navrhovateľa bolo uspokojené, zodpovedá navrhovateľ predbežného opatrenia, nie štát lebo právna úprava zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím obsiahnutá v zákone č. 59/1969 Zb. je vylúčená. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je opodstanené, lebo smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý spočíva na správnom právnom závere, že v danej veci nie sú splnené podmienky pre zodpovednosť žalovanej za škodu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb..

Najvyšší súd preto dovolanie zamietol podľa ustanovenia § 243b ods.1 O.s.p.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243c O.s.p. v spojení s § 224 ods.1 O.s.p. a § 142 ods.1 O.s.p.). Dovolací súd žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, lebo návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania nepodala (§ 151 ods.1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. októbra 2012

JUDr. Jana Bajánková, v. r.
predsedníčka senátu